Suomen luonnonsuojeluliitto

E 16/2024 vp
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
MmV 22.3.2024

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116

Esityksen taustalla on tarve parantaa maataloustuottajien asemaa Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen seurauksien takia. Tästä asiasta kaikki ovat varmasti samaa mieltä. Nyt valittu keino on kuitenkin väärä. Tärkeintä olisi varmistaa viljelijöille reilumpi osa ruokaketjun tuloista. Toinen keino olisi kehittää YMPin tukien jakoa tasaisemmaksi. Nyt EU:ssa 20 % tuottajista saa 80 % tuista.

Esityksellä sallittaisiin maatalouden YMPin suorien tukien yhtenä ehtona olevien, ns. ehdollisuuteen kuuluvan hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten (GAEC) heikentäminen.

Komission kiireellisenä asiana tekemä esitys on koko EU-päätöksenteon kannalta erittäin ongelmallinen. Neuvosto ja parlamentti joutuvat eräänlaiseen ”ota tai jätä” -pakkotilaan. Eurovaaleista johtuvan aikataulun takia nyt on mahdotonta saada muutettua esityksen ongelmallisia kohtia. Tämä on erityisen ongelmallista tilanteessa, missä esityksestä ei ole kuultu sidosryhmiä tasapuolisesti eikä sen vaikutuksia arvioitu.

Komission esityksessä ei ole arvioitu kunnolla esityksen hyötyjä edes viljelijöille. Perusmuistiossa hyötyjä ei ole paljoa Suomessakaan löydetty.

Komission esityksessä ei ole arvioitu ympäristövaikutuksia, vaikka kyse on maatalouden ympäristöllisen turvaverkon heikentämisestä. Komissio ei myöskään kuullut asian valmistelussa ympäristötahoja. Tällainen valmistelu ei ole tasapuolista eikä asiallista.

Vaikka Suomessa esimerkiksi ekologiset alat (GAEC 8) on ns. metsäpoikkeuksella minimoitu, esitys voi vähentää niitä entisestään.

Esitystä tulee pohtia myös koko EU:n mittakaavassa. Monessa maassa esimerkiksi ekologista alaa on enemmän, joten haitalliset vaikutukset tulevat olemaan Suomea suuremmat. Sama koskee muita toimenpiteitä.

Esityksessä viitataan mahdollisuuteen korvata ympäristötoimia vapaaehtoisella ekojärjestelmällä. Se voisi onnistua kuitenkin vain rahaa kohdennettaisiin uusiin ympäristötoimiin riittävästi. Siitä ei nyt ole mitään takeita. Esitys sallia kaksi strategian muutosta vuodessa voi myös johtaa ympäristötoimien heikentämiseen monissa jäsenmaissa.

Esityksestä ei ole sen ympäristöllisiä riskejä ja hallinnon lisätyötä vastaavia hyötyjä, joten se olisi parasta hylätä. Mikäli näin ei tehdä, ympäristötukia pitää lisätä haittojen kompensoimiseksi.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi